

УДК 316.344.7 (043.2)

Безтільна О.В.

*Національний авіаційний університет, Київ***ОСОБЛИВОСТІ МАРГІНАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

В процесах глобалізації, урбанізації, масових міграцій сучасне суспільство має тенденцію постійно змінюватися та пришвидшувати свої темпи розвитку в економічному, політичному, культурному житті. Маргінальні процеси стали невід'ємною частиною сучасного соціуму. Будь-які зміни суспільного життя мають прямопропорційний вплив на свою головну дійову особу – особистість. Перебуваючи в маргінальному середовищі особистість знаходиться в конфлікті сама з собою та із зовнішнім середовищем. Маргінальна особистість існує на зламі, на межі двох систем, де вона знаходиться в стані невизначеності, шукає себе, прагне реалізуватися, використовуючи при цьому свій потенціал – творчу діяльність. Проблема маргінальності потребує осмислення та детального дослідження для прогнозування її впливу на розвиток сучасного суспільства. Сьогодні, говорячи про маргіналів, ми маємо на увазі не тільки аутсайдерів суспільства. Багато людей опиняються між культурних визначень, не в змозі чітко ідентифікувати себе з жодною культурою. На теперішній час не існує єдиного визначення поняття маргінальності. Тільки в першій половині ХХ століття термін «маргінальність» був введений в обіг американським вченим Р. Парком у своїй праці «Людська міграція та маргінальна людина» (1928 р.). Поняття «маргінальність» він визначив як стан індивідів, що знаходяться на межі двох різних полюсів, що конфліктують між собою.

Існує три підходи у поясненні маргінальності. Перший підхід – культурна маргінальність – в її основі лежить взаємодія двох ціннісно-нормативних систем культур, що нерідко конфліктують між собою. Другий підхід – соціальна маргінальність – виникає у випадку невдалої спроби входження до позитивної, референтної групи. Соціальна маргінальність – це сукупність проявів маргінальності у економічному, культурному, етнічному та політичному полях, які мають свій вплив у соціальному просторі. Структурна маргінальність є третім підходом пояснення маргінальності. Її причиною є вилучення індивідів та соціальних груп із системи виробничої діяльності, відсторонення від виконання суспільних та політичних функцій, споживання духовних цінностей. Виникає внаслідок широкомасштабних якісних нееволюційних суспільних змін, яким притаманна зміна державного устрою, трансформація соціальної структури та ціннісно-нормативної системи світосприйняття.

Таким чином, під впливом змін, що відбуваються в суспільстві, викликаних ринковими реформами, частина маргіналів буде продовжувати рух в напрямку до соціального дна. Друга частина маргіналів знаходить поступово способи адаптації до нових реальностей, знаходить новий соціальний статус, нові соціальні зв'язки і якості. Вони заповнюють нові ніші в соціальній структурі суспільства, починають грати більш активну, самостійну роль у суспільному житті.

Науковий керівник: Кошетар У. П., к. і. н., доцент